

2013-nji ýylyň 1-nji iýulyndan başlap «Türkmenistanyň Mejlisiniň deputatlarynyň saýlawlary hakynda» Türkmenistanyň kanuny – Türkmenistanyň 2013-nji ýylyň 4-nji maýynda kabul edilen № 395-IV Kanuny esasynda güýjüni ýitirýär.

**TÜRKMENISTANYŇ
K A N U N Y**

**Türkmenistanyň Mejlisiniň deputatlarynyň saýlawlary hakynda
(täze redaksiýa)**

(Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary 2008 ý., № 4, 42-nji madda)

(Türkmenistanyň 04.08.2012 ý. № 313-IV we 02.03.2013 ý. № 380-IV Kanunlary esasynda girizilen üýtgetmeler we goşmaçalar bilen)

I bap. Umumy düzgünler

1-nji madda. Saýlaw ulgamynyň esaslary

Türkmenistanyň Mejlisiniň (Parlamentiň) deputatlarynyň saýlawlary Türkmenistanyň Konstitusiýasyna we şu Kanuna laýyklykda Türkmenistanyň raýatlarynyň gizlin ses bermegi arkaly ählumumy, deň hem göni saýlaw hukugy esasynda we dalaşgärleriň bäsleşmegi bilen amala aşyrylýar.

Saýlawlar bir mandatly saýlaw okruglary boýunça geçirilýär. Her saýlaw okrugyndan Mejlisiň bir deputaty saýlanýar.

Saýlaw döwri deputatlyga dalaşgärleri erkin we deňhukukly görkezmek, aýanlyk we açyklyk, wagyz etmegiň erkinligi başlangyçlarynda, saýlaw möwsümi geçirilende ähli dalaşgärler üçin deň mümkinçiliklerde amala aşyrylýar.

Mejlisiň deputatlarynyň ygtyýarlylyk möhleti baş ýyldyr.

2-nji madda. Ählumumy saýlaw hukugy

Saýlawlar gününe çenli 18 ýaşy dolan Türkmenistanyň raýatlarynyň saýlamaga hukugy bardyr.

Türkmenistanyň raýatlarynyň haýsy millete degişlidigine, gelip çykyşyna, emläk hem wezipe ýagdaýyna, jynsyna, diline, bilimine, dine garaýşyna, syýasy ygtykatyna, partiýa degişliligine garamazdan, olaryň saýlaw hukugynyň nähilidir bir göni ýa-da gytaklaýyn çäklendirilmegi gadagan edilýär.

Saýlawlara kazyýet tarapyndan kämillik ukyby ýok diýlip ykrar edilen raýatlar, kazyýetiň hökümi boýunça azatlykdan mahrum ediliş ýerlerinde saklanylýan adamlar gatnaşmaýarlar.

3-nji madda. Deň saýlaw hukugy

Saýlawçylaryň hemmesi saýlawlara deň esaslarda gatnaşýarlar, her saýlawçynyň bir sesi bardyr.

4-nji madda. Göni saýlaw hukugy

Saýlawlar göni saýlawlardyr, raýatlar Mejlisiň deputatlaryny gös-göni saýlaýarlar.

5-nji madda. Gizlin ses bermek

Saýlawlarda gizlin ses berilýär, saýlawçylaryň öz erkini beýan etmegine gözegçilik edilmegine ýol berilmeýär.

6-njy madda. Saýlawlary bellemek

Mejlisiň deputatlarynyň saýlawlary Mejlisiň deputatlarynyň ygtyýarlylyk möhletiniň tamamlanmagyna azyndan üç aý galanda Türkmenistanyň Mejlisi tarapyndan bellenýär.

Türkmenistanyň Mejlisi möhletinden öň ýatyrylan halatynda ýatyrylan pursadyndan başlap Türkmenistanyň Mejlisiniň deputatlarynyň saýlawlary üç aýdan giç bolmadyk möhletde Türkmenistanyň Prezidenti tarapyndan bellenýär. Şu ýagdaýda saýlawlary guramak we geçirmek şu Kanunyň talaplaryny berjaý etmek bilen amala aşyrylýar.

Saýlawlaryň güni hakyndaky habar metbugatda çap edilýär.

7-nji madda. Saýlaw toparlarynyň saýlawlary geçirmegi

Mejlisiň deputatlarynyň saýlawlarynyň geçirilmegini degişli saýlaw toparlary üpjün edýärler, saýlaw toparlary bolsa syýasy partiýalaryň, jemgyýetçilik birleşikleriniň, ýerli jemgyýetçilik öz-özüňi dolandyryş edaralarynyň hem-de raýatlaryň toparlarynyň, harby bölümler boýunça harby gullukçylaryň wekillerinden ybarat döredilýär.

Saýlaw toparlarynyň düzümine wekilleri syýasy partiýalaryň, jemgyýetçilik birleşikleriniň welaýat, etrap we şäher edaralarynyň mejlisleri (konferensiýalarynda, giňişleýin mejlislerinde, geňeşlerinde), olaryň ilkinji guramalarynyň ýygnaqlary; raýatlaryň bir toparynyň teklibi bilen çagyrylýan raýatlaryň ýygnaqlary görkezýärler. Raýatlaryň ýygnaгыna degişli çäkke ýaşayan saýlawçylaryň azyndan 30-sy gatnaşýan bolsa, ol doly ygtyýarly hasaplanylýar.

8-nji madda. Saýlawlary maddy taýdan üpjün etmek

Mejlisiň deputatlarynyň saýlawlaryna taýýarlyk görmek we ony geçirmek bilen baglanyşykly harajatlar döwletiň hasabyna çykarylýar. Saýlawlara taýýarlyk görmek we geçirmek üçin serişdeleri peýdalanmagyň tertibini Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topar belleýär.

9-njy madda. Saýlaw kanunynyň bozulmagy üçin jogapkärçilik

Türkmenistanyň raýatynyň Mejlisiň deputatyny saýlamak we deputatlyga saýlanmak, saýlawlaryň öň ýanyndaky wagyz alyp barmak hukugyny erkin durmuşa geçirmegine zorluk, aldaw, gorkuzmak arkaly ýa-da başga ýol bilen päsgel berýän adamlar, şeýle hem saýlaw resminamalaryny galplaşdyran, sesleri görnetin nädogry sanan ýa-da şu Kanunyň başga hili bozulmagyna ýol beren saýlaw toparlarynyň agzalary kanunda bellenen jogapkärçiligi çekýärler. Mejlisiň deputatlygyna görkezilen dalaşgär barada göz-görtele ýalan we ony masgaralaýan maglumatlary her hili usul bilen ýaýradan adamlar hem jogapkärçilige çekilýär.

Dalaşgäriň özi şu Kanuny bozan mahalynda okrug saýlaw topary onuň bellige alnandygy hakyndaky karary ýatyrp biler.

Saýlawlar hakyndaky kanunlaryň bozulandygy barada saýlawlara taýýarlyk görülyän

döwürde ýa-da saýlawlardan soň 15 günün dowamynda saýlaw toparlaryna gelip gowşan arzalara bir hepdäniň içinde garalmalydyr.

II bap. Saýlaw okruglary we uýastoklary

10-njy madda. Saýlaw okruglaryny döretmek

Mejlisiň deputatlaryny saýlamak üçin saýlawçylarynyň sany takmynan deň bolan ýerli saýlaw okruglarynyň 125-isi döredilýär. Saýlaw okruglaryny Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topar döredýär.

Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topar saýlaw okruglarynyň sanawyny saýlawlara çenli 60 günden gijä goýman metbugatda yglan edýär, şunda şol saýlaw okruglarynyň serhetleri we okruglaryň merkezleri hem görkezilýär.

11-nji madda. Saýlaw uýastoklaryny döretmek

Mejlisiň deputatlarynyň saýlawlary wagtynda ses bermegi geçirmek we sesleri sanamak üçin saýlaw okrugy ýerli saýlaw uýastoklaryna bölünýär.

Harby bölümlerde, şypahanalarda we dynç alyş öýlerinde, ýatymlaýyn kesel bejeriş edaralarynda, jenaýat iş ýörediş ýa administratiw taýdan mejbur ediş ýa-da ätiýaçlandyryş çäresi ulanylan adamlaryň saklanylýan ýerlerinde, uzak we barmasy kyn sebitlerde raýatlaryň bolýan ýerlerinde hem saýlaw uýastoklary döredilip bilner, şolar bolsa özüleriniň ýerleşýän ýerindäki saýlaw okruglaryna girýärler. Saýlaw uýastoklary Türkmenistanyň daşary ýurtlardaky edaralarynyň ýanynda hem döredilip bilner, eger munuň üçin zerur şertler bar bolsa hem-de olar Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topar tarapyndan kesgitlenilýän tertipde saýlaw okruglaryna girizilýär.

Saýlaw uýastoklary okrug saýlaw toparlary tarapyndan döredilýär, olar harby bölümlerde - harby bölümleriň serkerdeleriniň, jenaýat iş ýörediş ýa administratiw taýdan mejbur ediş ýa-da ätiýaçlandyryş çäresi ulanylan adamlaryň saklanylýan ýerlerinde bolsa olaryň başlyklarynyň ýazyp bermegi boýunça okrug saýlaw toparlary tarapyndan döredilýär. Türkmenistanyň daşary ýurtlardaky edaralarynyň ýanynda saýlaw uýastoklary Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň tekliplamasy boýunça Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topar tarapyndan döredilýär.

12-nji madda. Saýlaw uýastoklaryny döretmegiň tertibi we kadalary

Saýlaw uýastoklary saýlawlara çenli azyndan 45 günden gijä goýman döredilýär. Saýlaw uýastoklary harby bölümlerde, jenaýat iş ýörediş ýa administratiw taýdan mejbur ediş ýa-da ätiýaçlandyryş çäresi ulanylan adamlaryň saklanylýan ýerlerinde, şeýle hem uzak hem barmasy kyn ýerlerde, Türkmenistanyň daşary ýurtlardaky edaralarynyň ýanynda hem şol möhletde döredilýär, aýratyn halatlarda bolsa, saýlawlara azyndan bäş gün galanda döredilýär.

Saýlaw uýastoklary 20-den 2000-e çenli saýlawçy sany bilen döredilýär. Aýratyn halatlarda saýlawçysy 20-den az bolan saýlaw uýastoklarynyň döredilmegine hem ýol berilýär.

Okrug saýlaw toparlary her bir saýlaw uýastogynyň serhedi, uýastok saýlaw toparynyň ýerleşýän ýeri we onuň düzümi barada saýlawçylara habar bermegini üpjün edýärler.

III bap. Saýlaw toparlary

13-nji madda. Saýlaw toparlarynyň ulgamy

Mejlisiň deputatlarynyň saýlawlaryny geçirmegi şu aşakdaky saýlaw toparlary guraýarlar:

- Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topar;
- welaýatlaryň we Aşgabat şäheriniň saýlaw toparlary;
- okrug saýlaw toparlary;
- uçastok saýlaw toparlary.

Okrug we uçastok saýlaw toparlarynyň ygtyýarlary Mejlisiň saýlanan deputatlarynyň ygtyýarlary ykrar edilenden soň tamamlanýar.

14-nji madda. Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi toparý döretmek

Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topar Türkmenistanyň Prezidenti tarapyndan döredilýär.

Bu topar öz işini "Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topar hakynda" Türkmenistanyň Kanunyna laýyklykda guraýar.

15-nji madda. Mejlisiň deputatlarynyň saýlawlaryna taýýarlyk görmekde we guramakda Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi toparýň ygtyýarlary

Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topar Türkmenistanyň Mejlisiniň deputatlarynyň saýlawlaryna taýýarlyk görmekde we guramakda:

1) Türkmenistanyň bütin çäklerinde şu Kanunyň ýerine ýetirilişine gözegçiligi amala aşyrýar hem-de onuň birmeňzeş ulanylmagyny üpjün edýär, Kanuny ulanmagyň tertibi hakynda düşündiriş berýär, saýlawlary synlamagy guraýar;

2) saýlaw toparlarynyň işini ugrukdyrýar;

3) Mejlisiň deputatlarynyň saýlawlary baradaky saýlaw okruglaryny döredýär, serhetleri we merkezleri görkezilen okruglaryň sanawyny metbugatda çap edýär;

4) welaýatlaryň we Aşgabat şäheriniň saýlaw toparlaryny döredýär;

5) saýlawlaryň maliýe üpjünçiligine döwlet býujetinden bölünip berlen serişdeleri paýlaýar we olaryň maksatly peýdalanyşyna gözegçilik edýär;

6) saýlawlar gününde ses bermegiň wagtyny belleýär;

7) saýlaw býulletenleriniň, saýlawçylaryň sanawynyň, saýlaw toparlarynyň mejlisleriniň teswirnamasynyň, beýleki saýlaw resminamalarynyň görnüşlerini, saýlaw gutularynyň nusgalaryny belleýär, saýlawlara degişli resmi kagyzlary çap etmegi guraýar hem-de şolar bilen welaýatlaryň we Aşgabat şäheriniň saýlaw toparlaryny üpjün edýär;

8) saýlawlara taýýarlyk görmek we ony geçirmek bilen baglanyşykly meseleler barada saýlaw toparlarynyň, ministrlikleriň we döwlet dolandyryşynyň beýleki merkezi edaralarynyň, ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edaralarynyň ýerli öz-özüňi dolandyryş edaralarynyň ýolbaşçylarynyň habarlaryny diňleýär;

9) saýlaw möwsümünde Mejlisiň deputatlygyna dalaşgäriň deň şertlerde gatnaşmagynyň berjaý edilişine gözegçilik edýär;

10) Türkmenistan boýunça geçirilen saýlawlaryň jemini jemleýär, saýlawlaryň jemleri baradaky habary hem-de Mejlisiň saýlanan deputatlarynyň sanawyny metbugatda çap edýär;

11) Mejlisiň deputatlygyna saýlananlara olaryň saýlanandygy barada şahsyýetnama berýär;

12) Mejlisiň deputatlarynyň saýlawlaryny gaýtadan geçirmek hakynda karar kabul edýär;

13) Mejlisiň çykyp giden deputatlarynyň ýerine saýlawlaryň geçirilmegini üpjün edýär;

14) saýlaw toparlarynyň kararlary we hereketleri baradaky arza-şikâýatlara garaýar hem-de şolar boýunça karar çykarýar;

15) saýlawlary guramak we geçirmek bilen baglanyşykly resminamalary saklamagyň tertibini belleýär;

16) saýlaw toparlarynyň işiniň usulyýet üpjünçiligini amala aşyrýar;

17) şu Kanuna we Türkmenistanyň beýleki kanunlaryna laýyklykda beýleki ygtyýarlary amala aşyrýar.

16-njy madda. Welaýatlaryň we Aşgabat şäheriniň saýlaw toparlaryny döretmek

Welaýatyň, Aşgabat şäheriniň saýlaw topary hemişe hereket edýän topardyr, ol Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topar tarapyndan 9-13 adamdan ybarat edilip döredilýär. Käbir halatlarda toparyň düzümi üýtgedilip bilner.

Saýlawçylaryň hemmesine mälim bolar ýaly, saýlaw toparynyň düzümi metbugatda çap edilýär.

17-nji madda. Welaýatlaryň we Aşgabat şäheriniň saýlaw toparlarynyň ygtyýarlary

Türkmenistanyň Mejlisiniň deputatlarynyň saýlawlaryna taýýarlyk görmekde we guramakda welaýatlaryň we Aşgabat şäheriniň saýlaw toparlary degişli çäklerde:

1) şu Kanunyň ýerine ýetirilişine gözegçiligi amala aşyrýarlar;

2) Mejlisiň deputatlarynyň saýlawlary baradaky okrug saýlaw toparlaryny döredýärler;

3) okrug we uçastok saýlaw toparlarynyň işini ugrukdyrýarlar;

4) okrug we uçastok saýlaw toparlarynyň jaý, ulag, aragatnaşyk bilen üpjün edilişine gözegçilik edýärler hem-de saýlawlary maddy-tehniki taýdan üpjün etmek baradaky beýleki meselelere garaýarlar;

5) saýlawlara taýýarlyk görmek we ony geçirmek bilen baglanyşykly meseleler barada okrug we uçastok saýlaw toparlarynyň, ýerine ýetiriji ýerli häkimiýet we ýerli öz-özünü dolandyryş edaralarynyň wekilleriniň, kärhanalaryň, edaralaryň we guramalaryň ýolbaşçylarynyň habarlaryny diňleýärler;

6) býulletenleri, taýýarlamakda okrug saýlaw toparlaryna kömek berýärler we Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärler hakyndaky terjimehal maglumatlary görkezilen ündewsuratlary çykarmagy guraýarlar;

7) welaýat we Aşgabat şäheri boýunça ses bermeginiň netijelerini umumylaşdyrýarlar hem-de okrug saýlaw toparlarynyň teswirnamalaryny Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topara iberýärler;

8) saýlawlaryň gaýtadan geçirilmegini, Mejlisiň çykyp giden deputatlarynyň ýerine saýlawlaryň geçirilmegini guraýarlar;

9) okrug, uçastok saýlaw toparlarynyň kararlary we hereketleri baradaky arza-şikaýatlara şu Kanunda bellenen möhletde garaýarlar hem-de şolar boýunça karar kabul edýärler;

10) saýlaw resminamalaryny saklamagyň Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topar tarapyndan bellenen tertibini üpjün edýärler;

11) şu Kanuna laýyklykda beýleki ygtyýarlary amala aşyrýarlar.

18-nji madda. Okrug saýlaw toparlaryny döretmek

Mejlisiň deputatlarynyň saýlawlary baradaky okrug saýlaw topary her bir saýlaw okrugynda saýlawlara çenli 50 günden gijä galman 11-13 adamdan ybarat edilip döredilýär. Zerur bolan mahalynda okrug toparynyň düzümi üýtgedilip bilner.

Okrug saýlaw toparlaryny welaýatlaryň we Aşgabat şäheriniň saýlaw toparlary döredýär.

19-njy madda. Okrug saýlaw toparlarynyň ygtyýarlary

Okrug saýlaw topary öz saýlaw okrugynyň çäklerinde:

1) şu Kanunyň ýerine ýetirilişine gözegçilik edýär;

2) saýlaw uçastoklaryny we uçastok saýlaw toparlaryny döredýär, şol toparlaryň işini ugrukdyrýar;

3) saýlawlara taýýarlyk görmek we ony geçirmek bilen baglanyşykly meseleler barada uçastok saýlaw toparlarynyň, ýerine ýetiriji ýerli häkimiýet we ýerli öz-özüni dolandyryş edaralarynyň wekilleriniň, kärhanalaryň, edaralaryň we guramalaryň ýolbaşçylarynyň habarlaryny diňleýär;

4) saýlawçylaryň sanawynyň düzülişine we hemmeleriň tanyşmagy üçin olaryň goýulyşyna gözegçiligi üpjün edýär;

5) Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärleri görkezmek bilen baglanyşykly şu Kanunda göz önünde tutulan meseleleri çözüýär, saýlaw möwsüminiň barşynda Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärleriň deň şertlerde gatnaşmagynyň berjaý edilişine gözegçilik edýär;

6) Mejlisiň deputatlygyna görkezilen dalaşgärleri bellige alýar, olara degişli şahsyýetnama berýär. Mejlisiň deputatlygyna bellige alnan dalaşgärler hakyndaky habary metbugatda çap edýär, olar baradaky terjimehal maglumatlary ýerleşdirilen ündewsuratlaryň neşir edilmegini üpjün edýär;

7) şu Kanunyň 9-njy maddasynda göz önünde tutulan halatda, Mejlisiň deputatlygyna dalaşgäri bellige almak hakynda öz çykaran kararyny ýatyrýar;

8) Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärleriň ynanylan adamlaryny bellige alýar we olara degişli şahsyýetnama berýär;

9) Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärleriň saýlawçylar bilen duşuşyklarynyň guralmagyna ýardam berýar;

10) saýlaw okrugy boýunça saýlaw býulleteniniň ýazgysyny tassyklaýar, býulletenleriň we şol kagyzçalaryň taýýarlanylmagyny hem-de olar bilen uçastok saýlaw toparlarynyň üpjün edilmegini guraýar;

11) saýlaw okrugy boýunça saýlawlaryň netijelerini kesgitleýär;

12) gaýtadan ses bermegi geçirmek barada karar kabul edýär we ses bermegi geçirýär, saýlawlaryň gaýtadan geçirilmegini, şeýle hem Mejlisiň çykyp giden

deputatlarynyň ýerine olaryň saýlawlarynyň geçirilmegini guraýar;

13) uýastok saýlaw toparlarynyň kararlary we hereketleri baradaky arza-şikayatlara şu Kanunda bellenen möhletde garaýar hem-de şolar boýunça karar kabul edýär;

14) şu Kanuna laýyklykda beýleki ygtyýarlary amala aşyrýar.

20-nji madda. Uýastok saýlaw toparlaryny döretmek

Uýastok saýlaw toparlary degişli okrug saýlaw topary tarapyndan saýlawlara azyndan 40 günden gijä galman 5-15 adamdan ybarat edilip döredilýär. Zerur bolan mahalynda uýastok saýlaw topary saýlawlara azyndan baş gün galanda hem-de üç adamdan ybarat in az düzümdä döredilip bilner.

Daşary ýurtlarda uýastok saýlaw topary Türkmenistanyň daşary ýurtlardaky degişli edarasynyň ýolbaşçysy tarapyndan döredilýär.

21-nji madda. Uýastok saýlaw toparlarynyň ygtyýarlary

Uýastok saýlaw topary:

1) uýastok boýunça saýlawçylaryň sanawyny düzýär;

2) saýlawçylaryň sanawlary bilen saýlawçylary tanyşdyrýar, sanawdaky nädogrulyklar baradaky arzalary kabul edýär we olara garaýar hem-de sanawa degişli üýtgetmeler girizmek baradaky meseläni çözüär;

3) saýlawlaryň haýsy günde, ses bermegiň haýsy ýerde we wagtda geçiriljekdigini saýlawçylara habar berýär;

4) ses beriljek jaýlaryň we saýlaw gutularynyň taýýarlanylmagyny üpjün edýär;

5) saýlawlar gününde, şeýle hem gaýtadan ses berilýän we saýlawlaryň gaýtadan geçirilýän gününde saýlaw uýastogunda ses bermegi guraýar;

6) saýlawlar günü öz ýaşayan ýerlerinde bolup bilmejek saýlawçylardan doldurylan býulletenleri kabul edýär;

7) saýlaw uýastogunda berlen sesleri sanaýar, degişli teswirnamany;

8) saýlawlara taýýarlyk görmek we ses bermegi guramak meseleleri baradaky arza-şikayatlara şu Kanunda bellenen möhletlerde garaýar we şolar boýunça karar kabul edýär;

9) şu Kanuna laýyklykda beýleki ygtyýarlary amala aşyrýar.

22-nji madda. Saýlaw toparlarynyň işini guramak

Welaýat, Aşgabat şäher, okrug we uýastok saýlaw toparlarynyň başlygy, başlygynyň orunbasary we kätibi degişli saýlaw toparynyň Mejlisinde saýlanýar we onun bu baradaky karary metbugatda çap edilýär.

Saýlaw toparynyň Mejlisine toparyň düzümine girýänleriň azyndan üçden iki bölegi gatnaşýan bolsa, ol doly ygtyýarly hasap edilýär. Saýlaw toparynyň kararlary aýyk ses bermek arkaly toparyň umumy düzüminiň sesleriniň köplügi bilen kabul edilýär. Saýlaw toparynyň karary bilen ylalaşmaýan agzalarynyň aýratyn öz pikirini aýtmaga haky bardyr, ol bolsa ýazmaça görnüşde teswirnamanyň ýanyna goşulýar.

Saýlaw toparynyň öz ygtyýarlarynyň çäklerinde kabul eden kararlary ähli döwlet edaralarynyň we jemgyýetçilik guramalarynyň, eýeçiligiň ähli görnüşlerindäki kärhanalaryň, edaralaryň we guramalaryň ýerine ýetirmegi üçin hökmanydyr.

Saýlaw toparynyň karary boýunça onuň agzalarynyň biri saýlawlara taýýarlyk görülýän we onuň geçirilýän döwründe önümçilik ýa-da gulluk wezipelerini ýerine ýetirmekden: welaýat, Aşgabat şäher, okrug saýlaw toparynyň agzasy iki aýa çenli,

uçastok saýlaw toparynyň agzasy bolsa bir aýa çenli möhlet bilen boşadylyp bilner, şunda olara saýlawlary geçirmek üçin goýberilýän serişdeleriň hasabyna ortaça iş haky tölenilýär.

Saýlaw toparynyň başlygy, başlygynyň orunbasary, kätibi ýa-da agzasy öz islegi boýunça, şeýle hem şu Kanunyň 32-nji we 37-nji maddalarynda bellenen esasyda we tertipde özüniň topardaky ygtyýarlaryndan boşadylýar.

Saýlaw toparynyň düzümine täze wekil görkezmek, şeýle hem saýlaw toparynyň täze başlygyny, başlygynyň orunbasaryny ýa-da kätibini saýlamak işi şu Kanunda bellenen tertipde geçirilýär.

23-nji madda. Saýlaw toparlarynyň işiniň aýan alnyp barylmagy

1. Saýlaw toparlary raýatlara öz düzümi, ýerleşýän ýeri we geçirýän işi hakynda, Mejlisiň deputatlygyna dalaşgär edilip bellige alnanlar we olaryň terjimehal maglumatlary, her bir dalaşgär üçin ses bermegiň netijeleri hem-de saýlawlaryň jemleri hakynda habar berýärler.

2. Saýlaw toparlarynyň mejlislerinde, ses bermäge başlamazdan ozal saýlaw gutulary möhürlenende, saýlaw uçastogunda ses berlişiniň barşynda we sesler sanalanda, okrug boýunça saýlawlaryň netijeleri kesgitlenende hem-de saýlawlaryň umumy jemi jemlenende syýasy partiýalaryň, jemgyýetçilik birleşikleriniň, saýlawçylaryň ýygnaqlarynyň wekilleriniň, dalaşgärleriň we olaryň ynanylan adamlarynyň hem-de wekilleriniň, synçylaryň bolmaga haky bardyr. Olaryň şu Kanunyň bozulandygy hakyndaky arzlaryna saýlaw toparlary haýal etmän garamalydyrlar.

3. Synçylary syýasy partiýalar, jemgyýetçilik birleşikleri bellemäge ukuklydyrlar. Döwlet häkimiýeti we dolandyryş, ýerli öz-özüni dolandyryş edaralarynyň ýolbaşçylaryndan, kazydan, prokurordan, saýlaw toparlarynyň agzalaryndan başga saýlaw hukugy bar bolan Türkmenistanyň raýaty synçy bolup biler. Synçynyň ygtyýarlary degişli resminama bilen tassyklanan bolmalydyr.

Milli synçylar degişli welaýat, Aşgabat şäher saýlaw toparlarynda bellige alynýarlar. Olaryň ygtyýarlary bellige alnan gününden başlanýar we Mejlisiň deputatlygyna saýlawlaryň netijeleriniň resmi taýdan çap edilen gününden tamamlanýar.

4. Daşary ýurt (halkara) synçylary kanunda bellenen tertipde Türkmenistana girmäge rugsatnama alýarlar we çakylyk haty bar bolan halatynda Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi toparynyň ýanynda resmi taýdan bellige alynýar. Olaryň işi Türkmenistanyň halkara şertnamalary, şu we gaýry kanunlar bilen kadalaşdyrylýar.

Çakylyk haty Mejlisiň deputatlygyna saýlawlaryň bellenenligi hakyndaky karar resmi taýdan çap edilenden soň Türkmenistanyň Prezidenti tarapyndan we Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topar tarapyndan iberilip bilner. Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topar çakylyk hatyny daşary döwletleriň saýlaw edaralaryna, şeýle hem saýlaw kanunçylygy we saýlawlar meselelerine ýöriteleşdirilen halkara guramalaryna iberýär.

Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topar daşary ýurt (halkara) synçysyna onuň tabşyran resminamalary (synçy hökmünde resmi taýdan bellige alynmagy hakyndaky arzasy, şu maddada görkezilen edaradan ýa-da adamdan alynan çakylyk hatynyň nusgasy, şeýle hem şahsyýetini tassyklaýan resminama) esasynda bellenen nusgadaky şahsyýetnamany berýär. Şahsyýetnama daşary ýurt (halkara) synçysyna öz işini ygtyýarlarynyň möhletinde amala aşyrmaga hukuk berýär.

Daşary ýurt (halkara) synçysynyň ygtyýarlarynyň möhleti onuň Türkmenistanda

Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi toparyň ýanynda bellige alnan gününden başlanýar we Mejlisiň deputatlygyna saýlawlaryň netijeleriniň resmi taýdan çap edilen gününden tamamlanýar.

Saýlaw toparlary, döwlet häkimiýeti we dolandyryş edaralary, ýerli öz-özünü dolandyryş edaralary, wezipeli adamlar daşary ýurt (halkara) synçysyna zerur bolan ýardamy özüniň ygtyýarlarynyň çäginde bermäge borçludylar.

Daşary ýurt (halkara) synçysy özüniň işini özbaşdak we garaşsyz alyp barýar. Daşary ýurt (halkara) synçysynyň işiniň maddy-maliýe üpjünçiligi synçyny iberen tarapyň serişdeleriniň ýa-da onuň hususy serişdeleriniň hasabyna amala aşyrylýar.

Daşary ýurt (halkara) synçylary deputatlyga dalaşgärler, syýasy partiýalaryň, jemgyýetçilik birleşikleriniň wekilleri, synçylar bilen duşuşmaga, Türkmenistanyň saýlawlar hakyndaky kanunçylygy, Mejlisiň deputatlygyna saýlawlaryň taýýarlanylyşy we geçirilişi barada öz pikirini aýtmaga hukuklydylar.

Daşary ýurt (halkara) synçylarynyň Mejlisiň deputatlygyna saýlawlaryň taýýarlanylyşy we geçirilişine syn etmeklik bilen baglanyşykly bolmadyk işi amala aşyrmak üçin özüniň statusyny peýdalanmaga hukugy ýokdur. Türkmenistanyň şu we gaýry kanunlarynyň, halkara hukugynyň umumy ykrar edilen kadalarynyň we ýörelgeleriniň daşary ýurt (halkara) synçysy tarapyndan bozulan halatynda Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topary onun resmi taýdan bellige alynmagyny yzyna alyp (ýatyryp) biler.

5. Synçy:

- 1) saýlawçylaryň sanawy bilen tanyşmaga;
- 2) ses berilýän günü, möhletinden ön ses berilýän günü saýlaw uçastogynyň ses berilýän jaýynda bolmaga;
- 3) saýlawçylara saýlaw býulletenleriniň berilmegine syn etmäge;
- 4) ses berilýän jaýdan daşarda ses berilişiginde bolmaga;
- 5) saýlawçylaryň sanawyna girizilen saýlawçylaryň, saýlawçylara berlen saýlaw býulletenleriniň sanynyň, ulanylmaz ýaly edilen saýlaw býulletenleriniň sanalyşyna syn etmäge;
- 6) saýlawçylaryň sesleriniň sanalyşyna syn etmäge;
- 7) sesleriň sanalyşynda saýlawçylaryň islendik doldurylan ýa-da doldurylmadyk saýlaw býulleteni bilen daşyndan tanyşmak, şeýle hem saýlaw topary tarapyndan ses bermekligiň jemleri hakyndaky teswirnamanyň we beýleki resminamalaryň doldurylyşyna syn etmäge;
- 8) saýlaw toparlarynyň ses bermekligiň jemleri baradaky teswirnamalary we teswirnamalara goşulan resminamalar bilen tanyşmaga hukuklydyr.

Synçynyň:

- 1) saýlawçylara saýlaw býulletenini bermäge;
- 2) saýlawçylaryň ýerine saýlaw býulletenini doldurmaga;
- 3) ses bermekligiň gizlinligini bozýan hereketleri etmäge;
- 4) saýlaw býulletenleriniň sanalyşyna gatnaşmaga;
- 5) saýlaw toparlarynyň işine päsgel berýän hereketleri etmäge;
- 6) saýlawçylaryň arasynda saýlawlaryň ön ýanyndaky wagyz işlerini geçirmäge hukugy ýokdur.

6. Köpçülikleýin habar beriş serişdeleriniň wekilleri Mejlisiň deputatlarynyň saýlawlarynyň taýýarlanylyşyny we geçirilişini habar bermeklige gatnaşmak bilen:

- 1) saýlaw toparlarynyň maslahatlaryna gatnaşmaga;
- 2) saýlaw toparlarynyň teswirnamalary bilen tanyşmaga;

3) saýlawyň ön ýanyndaky wagyz ediş çärelerinde bolmaga, olaryň geçirilişini beýan etmäge;

4) ses berilýän jaýda bolmaga, şeýle hem wideoýazgy etmäge hukuklydyrlar.

Saýlaw toparlary olara saýlawlaryň taýýarlanylşy we geçirilişi baradaky meseleler boýunça maglumatlary berýärler.

24-nji madda. Saýlaw toparlarynyň iş şertlerini üpjün etmek

Döwlet edaralary we jemgyýetçilik birleşikleri, wezipeli adamlar saýlaw toparlarynyň öz ygtyýarlaryny amala aşyrmagyna ýardam etmäge, bellenilen tertipde olaryň işlemegi üçin zerur bolan jaýlary, enjamlary, ulaglary, habarlary we maglumatlary bermäge, saýlaw toparynyň öňde goýan meselesine garamaga we oňa üç günden gaýra goýman jogap bermäge borçludylar.

25-nji madda. Saýlaw toparlarynyň kararlaryna şikaýat etmek

Saýlaw toparlarynyň kararlaryna we hereketlerine deputatlyga dalaşgärler we olaryň ynanylan adamlary, şeýle hem saýlawçylar tarapyndan ýokarda durýan saýlaw toparyna ýa-da kazyýete bellenilen tertipde şikaýat edilip bilner.

IV bap. Saýlawçylaryň sanawy

26-njy madda. Saýlawçylaryň sanawy we ony düzmegiň tertibi

Saýlawçylaryň sanawy her bir saýlaw uçastogy boýunça düzülýär hem-de oňa uçastok saýlaw toparynyň başlygy bilen kätibi gol çekýär.

Uçastok saýlaw topary sanawy düzmek işine jemgyýetçiligiň wekillerini çekip biler.

Ýerine ýetiriji ýerli häkimiýet we ýerli öz-özüňi dolandyryş edaralary saýlawçylaryň hasaba alynmagyna ýardam edýärler hem-de degişli çäklerde ýaşaýan saýlawçylar barada saýlawçylaryň sanawyny düzmek üçin zerur bolan maglumatlary uçastok saýlaw toparlaryna berýärler.

Harby bölümlerde bolýan saýlawçylaryň - harby gullukçylaryň sanawy, şeýle hem harby gullukçylaryň maşgala agzalary we beýleki saýlawçylar harby bölümleriň ýerleşýän ýerindäki sebitlerde ýaşaýan bolsalar, olaryň sanawy harby bölümleriň serkerdeleriniň berýän maglumatlary esasynda düzülýär. Harby bölümiň daşynda ýaşaýan harby gullukçylar saýlawçylaryň sanawyna ýaşaýan ýeri boýunça umumy esaslarda girizilýär.

Şypahanalarda we dynç alyş öýlerinde, ýatymlaýyn kesel bejeriş edaralarynda, jenaýat iş ýörediş ýa administratiw taýdan mejbur ediş ýa-da ätiýaçlandyryş çäresi ulanylan adamlaryň saklanylýan ýerlerinde saýlawçylaryň sanawy şol edaralaryň ýolbaşçylarynyň ýazyp berýän maglumatlary esasynda düzülýär.

Türkmenistanyň daşary ýurtlardaky edaralarynda döredilen saýlaw uçastoklarynda saýlawçylaryň sanawyna bu ýurtlarda ýaşaýan ýa-da uzak möhletli iş saparynda bolýan we ses bermäge hukugy bolan Türkmenistanyň raýatlary girizilýär. Şunda saýlaw uçastogynyndaky saýlawçylaryň sanawy bu saýlawçylaryň ýüzlenmesi esasynda düzülýär.

Saýlawçylaryň sanawynda saýlawçylaryň familiýalary ses bermegi guramak üçin amatly bolan tertipde görkezilýär.

27-nji madda. Raýatlary saýlawçylaryň sanawyna girizmegiň tertibi

Saýlawçylaryň sanawyna saýlawlar gününe çenli 18 ýaşy dolan, sanawyň düzülýän

pursadyna çenli şol saýlaw uýastogynyň çäklerinde ýaşayan we ses bermäge gatnaşmaga hukugy bolan Türkmenistanyň raýatlarynyň hemmesi girizilýär.

Saýlawçy saýlawçylaryň sanawyna diňe bir saýlaw uýastogyna girizilip bilner.

28-nji madda. Raýatlary saýlawçylaryň sanawy bilen tanyşdyrmak hem-de saýlawçylaryň sanawyndaky ýalňyşlyklar barada şikaýat etmek hukugy

Saýlawçylaryň sanawy saýlawlara on gün galandan gijä goýman, şypahanalarda we dynç alyş öýlerinde, ýatymlaýyn kesel bejeriş edaralarynda, jenaýat iş ýörediş ýa administratiw taýdan mejbur ediş ýa-da ätiýaçlandyryş çäresi ulanylan adamlaryň saklanylýan ýerlerinde döredilen saýlaw uýastoklarynda bolsa saýlawlara iki gün galandan gijä goýman köpçüligiň tanyşmagy üçin goýulýar.

Raýatlara uýastok saýlaw toparynyň jaýynda saýlawçylaryň sanawy bilen tanyşmaga we onuň düzülişiniň dogrulygyny barlamaga mümkinçilik berilýär.

Sanawa girizilmändigi, nädogry girizilendigi ýa-da sanawdan aýrylandygy barada, şeýle hem sanawda saýlawçy baradaky maglumatlaryň görkezilişinde ýol berlen nätakyklyklar barada şikaýat etmäge her bir raýata hukuk berilýär. Sanawdaky nädogrulyklar hakyndaky arza uýastok saýlaw topary garaýar, ol arza iki günden gijä galman garamaga, saýlawlaryň ön ýanynda we saýlawlar günü bolsa haýal etmän garamaga, sanawa zerur düzedişler girizmäge ýa-da arzaça onuň arzasynyň kanagatlandyrylmandygy barada delillendirilen kararyň nusgasyny bermäge borçludur.

V bap. Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärleri görkezmek we bellige almak

29-njy madda. Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärleri görkezmek

Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärler saýlawlara 45 gün galanda görkezilip başlanýar we 30 gün galanda tamamlanýar.

Saýlawlar gününe çenli 25 ýaşy dolan we soňky 10 ýylyň dowamynda Türkmenistanda hemişelik ýaşayan Türkmenistanyň raýaty Mejlisiň deputatlygyna dalaşgär edilip görkezilip bilner.

Görkezilen wagtyna çenli iş kesilenlik aýyby öz-özünden aýrylmadyk ýa-da kanunda bellenen tertipde aýrylmadyk adam Mejlisiň deputatlygyna dalaşgär görkezilip bilinmez.

Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärleri görkezmek:

- kanunda bellenen tertipde bellige alnan syýasy partiýalar, jemgyýetçilik birleşikleri;
- raýatlaryň ýygnaqlary tarapyndan amala aşyrylýar.

Mejlisiň deputatlygyna dalaşgär görkezilýän adamyň wezipesi Türkmenistanyň Konstitusiýasyna laýyklykda Mejlisiň deputatynyň mandaty bilen bir ýere sygyşmasa, ol öz-özünü aýyrmak hakynda ýa-da Mejlisiň deputatlygyna saýlanylan halatynda eýeleýän wezipesinden boşamaga niýetiniň bardygy hakynda okrug saýlaw toparyna ýazmaça habar bermelidir.

Mejlisiň deputatlygyna dalaşgär görkezilen adam şol saýlaw okrugynda sese goýulmaga özüniň razydygy hakynda onuň Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärlige bellige alynmaly gününden ön okrug saýlaw toparyna ýazmaça görnüşde habar berýär. Okrug saýlaw topary Mejlisiň deputatlygyna dalaşgäre haýsy gün bellige alynjakdygyny önünden habar berýär.

30-njy madda. Syýasy partiýalar, jemgyýetçilik birleşikleri tarapyndan Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärleri görkezmek

Syýasy partiýalar, jemgyýetçilik birleşikleri özleriniň merkezi, welaýat, etrap we şäher edaralarynyň mejlislerinde (gurultaýlarynda, konferensiýalarynda, giňişleýin mejlislerinde, geňeşlerinde) Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärleri görkezýärler. Jemgyýetçilik birleşikleriniň degişli edaralarynyň dalaşgärler görkezmek barada bilelikdäki mejlisleri geçirmäge haky bardyr.

Syýasy partiýalaryň, jemgyýetçilik birleşikleriniň edaralarynyň mejlislerinde dalaşgärleriň çäklendirilmedik sany ara alnyp maslahatlaşylýar. Mejlise gatnaşýan her bir adamyň Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärler hakynda tekliپ girizmäge, olary ara alyp maslahatlaşmaga gatnaşmaga, olary goldamaga ýa-da ret etmäge, Mejlisiň deputatlygyna dalaşgär hökmünde özüni hem ara alyp maslahatlaşmak üçin tekliپ etmäge haky bardyr.

Syýasy partiýalaryň, jemgyýetçilik birleşikleriniň etrap we şäher edaralarynyň Mejlisinde ýa-da birnäçe degişli edaralaryň bilelikdäki Mejlisinde Mejlisiň deputatlygyna diňe bir dalaşgär görkezilip bilner.

Syýasy partiýalaryň, jemgyýetçilik birleşikleriniň merkezi, welaýat we Aşgabat şäher edaralarynyň mejlislerinde ýa-da birnäçe degişli edaralaryň bilelikdäki Mejlisinde Mejlisiň deputatlygyna birnäçe dalaşgär, ýöne, her saýlaw okrugy üçin Mejlisiň deputatlygyna diňe bir dalaşgär görkezilip bilner.

Eger jemgyýetçilik birleşiginiň degişli saýlawly edarasynyň düzüminiň ýarysyndan köpüsi Mejlisiň deputatlygyna dalaşgär üçin ses berse, şol dalaşgär görkezilen diýlip hasap edilýär.

Dalaşgär görkezmek hakyndaky karar açyk ýa gizlin ses bermek arkaly kabul edilýär. Ses bermegiň tertibini we beýleki meselelerini mejlise gatnaşýanlar kesgitleýär.

Degişli saýlaw okrugy boýunça Mejlisiň deputatlygyna dalaşgäriň görkezilmegi hakynda teswirnama düzülýär, şol teswirnama bolsa iki günün içinde, ýöne, dalaşgär görkezmek möhletiniň tamamlanýan gününüň yzyndan gelýän iş gününden gijä galynman okrug saýlaw toparyna berilýär.

31-nji madda. Raýatlaryň ýygnaclary tarapyndan Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärleri görkezmek

Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärleri görkezmek boýunça raýatlaryň ýygnaclary azyndan on agzadan ybarat raýatlar toparynyň başlangyjy boýunça çagyrylýar.

Raýatlaryň ýygnaclary ýygnaç geçirmegiň bellenilýän senesine çenli 3 günden gijä galman ýygnaç geçirmek hakynda okrug saýlaw toparyna ýazmaça görnüşde habar bermek arkaly raýatlaryň tekliپçi toparynyň başlangyjy boýunça çagyrylýar. Habarnamada raýatlaryň ýygnaçynyň geçiriljek ýeri we wagty görkezilýär. Habarnama raýatlaryň tekliپçi toparynyň ähli agzalary tarapyndan gol çekilýär, onda olaryň her biriniň familiýasy, ady, atasynyň ady, doglan senesi, ýaşayan ýeri görkezilýär.

Eger ýygnaç saýlaw okrugynyň çäginde ýaşayan saýlawçylaryň azyndan 200-si gatnaşsa, ol doly ygtyýarly hasap edilýär. Raýatlaryň ýygnaçyna gatnaşyjylar bellige alynmaga degişlidir. Raýatlaryň ýygnaçyna gatnaşyjylaryň bellige alyş sanawynda olaryň her biriniň familiýasy, ady, atasynyň ady, doglan senesi, ýaşayan ýeri görkezilýär.

Raýatlaryň ýygnaclarynda dalaşgärleriň çäklendirilmedik sany ara alnyp maslahatlaşylýar. Ýygnaç gatnaşýan her bir adamyň Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärler hakynda tekliپ girizmäge, olary ara alyp maslahatlaşmaga gatnaşmaga, olary goldamaga ýa-da ret etmäge, Mejlisiň deputatlygyna dalaşgär hökmünde özüni hem ara alyp maslahatlaşmak üçin tekliپ etmäge haky bardyr.

Raýatlaryň her bir ýygnaçynda Mejlisiň deputatlygyna diňe bir dalaşgär görkezilip

bilner.

Eger raýatlaryň ýygnaýyşyna gatnaşyjylaryň ýarysyndan köpüsi Mejlisiň deputatlygyna dalaşgär üçin ses berse, şol dalaşgär görkezilen diýlip hasap edilýär.

Dalaşgäri görkezmek hakyndaky karar açyk ýa gizlin ses bermek arkaly kabul edilýär. Ses bermegiň tertibini we beýleki meseleleri ýygnaýyşyň gatnaşyjylar kesgitleýär.

Değişli saýlaw okrugsy boýunça Mejlisiň deputatlygyna dalaşgäriň görkezilmegi hakynda teswirnama düzülýär, şol teswirnamanyň ýanyna raýatlaryň ýygnaýyşyna gatnaşyjylaryň sanawyny goşup, iki günün içinde, ýöne, dalaşgär görkezmek möhletiniň gutarýan gününüň yzyndan gelýän iş gününden gijä galynman okrug saýlaw toparyna berilýär.

32-nji madda. Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärleri bellige almak

Mejlisiň deputatlygyna görkezilen dalaşgärleri okrug saýlaw toparlary bellige alýarlar. Bu iş saýlawlara 35 gün galanda başlanýar we 25 gün galanda tamamlanýar.

Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärleri bellige almak hakyndaky karar şol saýlaw okrugsy boýunça Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärleri görkezmek hakyndaky ýygnaýyşlaryň, mejlisleriň teswirnamalary hem-de görkezilen dalaşgärleriň şol saýlaw okrugsy boýunça sese goýulmaga razydygy baradaky razylyk arzalary bar bolan mahalynda kabul edilýär.

Okrug saýlaw topary Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärleriň bellige alnandygy hakynda teswirnama düzýär, bu teswirnama dalaşgärleriň razylyk arzalary bilen bilelikde Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topara berilýär.

Okrug saýlaw topary şu Kanunyň talaplary berjaý edilip Mejlisiň deputatlygyna görkezilen dalaşgärleriň hemmesini bellige almaga borçludur. Bellige almakdan boýun gaçyrylandygy barada Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topara ýa-da kazyýete şikaýat edilip bilner.

Mejlisiň deputatlygyna dalaşgär diňe bir saýlaw okrugsynda bellige alnyp bilner. Mejlisiň deputatlygyna dalaşgär edilip bellige alnanlaryň her birine okrug saýlaw topary değişli şahsyýetnama berýär.

Mejlisiň deputatlygyna dalaşgär görkezilen we haýsydyr bir saýlaw toparynyň düzüminde durýan adam Mejlisiň deputatlygyna dalaşgär hökmünde bellige alnan pursadyndan başlap topardaky borçlaryndan boşadylan diýlip hasap edilýär.

Okrug saýlaw topary Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärleriň bellige alnandygy hakyndaky habary olar bellige alnandan soň dördünji günden gaýra goýman metbugatda çap edýär, şunda Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärleriň her biriniň familiýasy, ady, atasynyň ady, doglan ýyly, işleýän ýeri, eýeleýän wezipesi (kări) we ýaşayan ýeri görkezilýär.

33-nji madda. Mejlisiň deputatlygyna dalaşgäriň öz-özünü aýyrmagy

Mejlisiň deputatlygyna dalaşgär öz-özünü saýlawlara çenli islendik wagt aýryp biler, munuň üçin ol bu barada ýazmaça arza bilen okrug saýlaw toparyna ýüz tutýar.

Saýlaw topary Mejlisiň deputatlygyna dalaşgäriň öz-özünü aýyryandygyny okrugyň saýlawçylarynyň dykgatyna ýetirýär.

34-nji madda. Mejlisiň çykyp giden deputatlygyna dalaşgäriň ýerine dalaşgärleri görkezmegiň tertibi

Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärleri görkezmek möhleti tamamlanandan soň dalaşgär çykyp giden mahalynda saýlaw okrugynda başga dalaşgärler galmasa, okrug saýlaw topary Mejlisiň deputatlygyna täze dalaşgärleri görkezmek teklibi bilen syýasy partiýalaryň, jemgyýetçilik birleşikleriniň merkezi, welaýat, etrap we şäher edaralaryna, şeýle hem okrugyň saýlawçylaryna ýüzlenýär. Dalaşgärler saýlawlara 20 günden az wagt galanda çykyp gidende degişli saýlaw okrugyndan deputatyň saýlawlary umumy saýlawlardan soň iki aý möhlet içinde geçirilýär.

Mejlisiň çykyp giden deputatlygyna dalaşgäriň ýerine dalaşgärleri görkezmek işi şu Kanunda bellenilen tertipde geçirilýär.

35-nji madda. Saýlaw býulleteni

Saýlaw býulletenine saýlaw okrugy boýunça bellige alnan dalaşgärleriň hemmesi girizilip, onda her bir dalaşgäriň familiýasy (elipbiý tertibinde), ady, atasynyň ady, işleýän ýeri, eýeleýän wezipesi (käri) we ýaşaýan ýeri görkezilýär.

Saýlaw býulletenleri döwlet dilinde çap edilýär, şeýle hem olar degişli etrap, şäher saýlaw toparynyň haýyşnamasy esasynda saýlaw uçastogynyň saýlawçylarynyň köplüginin ulanýan dilinde hem çap edilip bilner.

Saýlaw býulletenleri saýlawlara azyndan baş gün galanda saýlaw uçastoklaryna getirilýär. Saýlaw býulletenleriniň jemi sany saýlawçylaryň sanawyna girizilen saýlawçylaryň umumy sanynyň bir ýarym göteriminden köp bolmaly däldir.

Saýlaw býulletenleri berk hasabatlylyga degişli resminamalardyr. Saýlaw býulletenlerini taýýarlamagyň, eltmegiň we olar boýunça hasabatlylygyň tertibi Merkezi saýlaw topary tarapyndan bellenilýär.

Öňünden ses bermek üçin saýlaw býulletenleri uçastok saýlaw toparynyň ýazyp bermegi boýunça saýlawlar gününe çenli on gün galanda degişli saýlaw topary tarapyndan saýlaw uçastogyna eltilip bilner. Şunda her gezek saýlaw býulletenleri berlende olaryň sany saýlawçylaryň sanawyna girizilen saýlawçylaryň sanynyň bir göteriminden geçmeli däldir.

Saýlaw býulletenlerine uçastok saýlaw toparynyň başlygy we kätibi gol çekýär hem-de saýlaw uçastogynyň möhri bilen möhürlenilýär.

Uçastok saýlaw topary saýlaw býulletenleriniň saklanylyşyna jogapkärçilik çekýär.

VI bap. Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärleriň işiniň kepillendirilmegi

36-njy madda. Mejlisiň deputatlygyna dalaşgäriň hukuklary

Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärleriň okrug saýlaw toparlary tarapyndan bellige alnan wagtyndan beýläk saýlawlaryň ön ýanynda geçirilýän ýygnaklarda we başga ýygnaklarda, maslahatlarda, mejlislerde, metbugatda, telewideniýe we radio arkaly çykyş etmäge hukugy bardyr.

Döwlet edaralary we jemgyýetçilik birleşikleri, kärhanalaryň, edaralaryň hem-de guramalaryň ýolbaşçylary, ýerine ýetiriji ýerli häkimiýet we ýerli öz-özüni dolandyryş edaralary saýlawçylar bilen duşuşyklar guramakda, zerur düşündirişli hem habarly maglumatlary almakda Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärlere ýardam etmäge borçludyr.

Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärleriň saýlawlaryň ön ýanyndaky möwsümi alyp barmak üçin öz gulluk ýagdaýyny peýdalanmagyna ýol berilmeýär.

Mejlisiň deputatlygyna dalaşgär bellige alnandan soň saýlawçylar bilen duşuşyklar geçirmek, saýlawlaryň ön ýanynda geçirilýän ýygnaklarda, ýygmanyşyklarda, telewideniýe

we radio arkaly çykyp geplemek üçin gerek bolan wagtyň dowamynda önümçilik ýa-da gulluk wezipesini ýerine ýetirmekden boşadylyp bilner, şunda oňa saýlawlary geçirmek üçin goýberilýän serişdeleriň hasabyna ortaça iş haky tölenilýär.

Saýlaw okruglarynyň çäklerinden daşarda ýaşayan Mejlisiň deputatlygyna dalaşgär saýlaw okrugyna barmak we ondan öz ýaşayan ýerine gaýdyp gelmek üçin mugt gatnamak hukugyndan peýdalanýar.

37-nji madda. Mejlisiň deputatlygyna dalaşgäriň ynanylan adamlary

Mejlisiň deputatlygyna dalaşgäriň alta çenli ynanylan adamy bolup biler, olar saýlaw möwsümi geçirmekte oňa kömek berýärler, onuň Mejlisiň deputatlygyna saýlanmagy ugrunda wagyz işini alyp barýarlar, döwlet we jemgyýetçilik edaralarynda, saýlawçylar bilen özara gatnaşyklarynda, şeýle hem saýlaw toparlarynda onuň bähbitlerine wekilçilik edýärler.

Mejlisiň deputatlygyna dalaşgär bellige alnandan soň öz islegine görä ynanylan adamlary kesgitleýär we bellige aldyrmak üçin olar hakynda okrug saýlaw toparyna habar berýär. Saýlaw topary ynanylan adamlary bellige alandan soň, olara şahsyýetnama berýär. Mejlisiň deputatlygyna dalaşgäriň saýlawlara çenli islendik wagt ynanylan adamlaryny çalşyrmaga haky bardyr.

Ynanylan adam degişli saýlaw toparlarynyň düzümine girip bilmez. Ynanylan adamlaryň ygtyýarlylygy saýlanan deputatyň ygtyýarlary ykrar edilenden soň tamamlanýar.

38-nji madda. Saýlawlaryň ön ýanynda geçirilýän wagyz

Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärleri görkezen syýasy partiýalara, jemgyýetçilik birleşiklerine, raýatlaryň toparlaryna öz dalaşgärleri görkezilenden soň, olaryň tarapyna päsgelçiliksiz wagyz geçirmek hukugy berilýär. Ýerine ýetiriji ýerli häkimiýet we ýerli öz-özünü dolandyryş edaralary ýygnaclary geçirmek üçin enjamlaşdyrylan jaýlary berýärler, saýlaw toparlary bolsa saýlawlaryň ön ýanynda wagyz geçirmek üçin ähli dalaşgärleriň deň derejede köpçülikleýin habar beriş serişdelerinden peýdalanmagyna mümkinçilik döredýärler.

Ähli raýatlara, syýasy partiýalara, jemgyýetçilik birleşiklerine Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärleriň syýasy, işjenlik we şahsy sypatlaryny erkin hem-de hemme taraplaýyn ara alyp maslahatlaşmak mümkinçiligi, şeýle hem ýygnaclarda, metbutatda, telewideniýe, radio arkaly dalaşgäriň tarapyna ýa-da onuň garşysyna wagyz alyp barmak hukugy kepillendirilýär.

Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärler öz saýlawçylary bilen duşuşyklary ýygnaclarda hem, saýlawçylar üçin başga amatly görnüşde hem geçirýärler.

Ýygnaclaryň we duşuşyklaryň haçan we nirede geçiriljekdigi hakynda saýlawçylara önünden habar berilýär.

Saýlawlar günü wagyz geçirilmegine ýol berilmeyär.

VII bap. Mejlisiň deputatlaryna ses bermegiň we saýlawlaryň jemini jemlemegiň tertibi

39-njy madda. Ses bermegiň geçirilýän wagty we ýeri

Mejlisiň deputatlarynyň saýlawlary wagtynda ses bermegiň wagty Türkmenistanda

Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topar tarapyndan saýlawlara çenli otuz günden gijä galman bellenilýär.

Uçastok saýlaw topary saýlawçylara haýsy wagtda we haýsy ýerde ses berilmelidigini saýlawlara çenli on günden gijä galman habar berýär.

40-njy madda. Ses bermegi guramak

Ses bermek işi ýörite bellenen jaýlarda geçirilýär, olarda ses berilýän aýmança ýa-da otaglar ýeterlik sanda enjamlaşdyrylmalydyr, saýlaw býulletenleriniň berilýän ýerleri kesgitlenilmelidir we saýlaw gutulary goýulmalydyr. Saýlaw gutulary goýlanda ses berýänler olaryň ýanyna barýarka gizlin ses berilýän aýmançalaryň ýa-da otaglaryň üstünden hökman geçer ýaly edilip goýulýar.

Ses bermegiň guralmagy, saýlawçylaryň öz erkini bildirmeginiň gizlinliginiň üpjün edilmegi, jaýlaryň enjamlaşdyrylmagy we olarda zerur tertibiň saklanmagy barada uçastok saýlaw topary jogapkärçilik çekýär.

Saýlawlar günü ses bermäge başlamazdan ön uçastok saýlaw toparynyň başlygy toparyň agzalarynyň gatnaşmagynda saýlaw gutularyny barlaýar, olara möhür goýýar.

Her bir saýlawçynyň hut özi ses berýär, başga adamlaryň ýerine ses bermäge ýol berilmeýär. Uçastok saýlaw topary saýlaw býulletenlerini saýlaw uçastogynyň saýlawçylarynyň sanawy esasynda pasportyny ýa-da şahsyýetini tassyklaýan beýleki resminamalary görkezende berýär. Saýlaw býulletenini alan saýlawçy saýlawçylaryň sanawynda gol çekýär.

Aýry-aýry saýlawçylar saglyk ýagdaýyna görä ýa-da başga sebäplere görä ses berilýän jaýa gelip bilmejek mahalynda, uçastok saýlaw topary ses bermegi olaryň haýyşy boýunça şol saýlawçylaryň bolýan ýerinde guramagy saýlaw toparynyň aýry-aýry agzalaryna tabşyrýar.

41-nji madda. Ses bermegi geçirmek

Ses berýän adam saýlaw býulletenini gizlin ses berilýän aýmançada ýa-da otagda doldurýar. Býulleten doldurylanda ses berýänden başga adamyň bolmagy gadagan edilýär. Býulleteni özbaşdak doldurmaga mümkinçiligi bolmadyk saýlawçy öz islegine görä aýmança ýa-da otaga saýlaw toparlarynyň agzalaryndan, syýasy partiýalaryň, jemgyýetçilik birleşikleriniň, saýlawçylaryň ýygnaqlarynyň, döwlet edaralarynyň, köpçülikleýin habar beriş serişdeleriniň wekillerinden, deputatlyga dalaşgärleriň ynanylan adamlaryndan, synçylardan başga adamy çagyrmaga haklydyr.

Mejlisiň deputatynyň saýlawlarynda ses berýän saýlawçy dalaşgärleriň haýsysynyň tarapyna ses berýän bolsa, býulletende şonuň familiýasynyň deninde bellik edýär. Ses berýän saýlawçy doldurylan býulleteni eplenlen görnüşde saýlaw gutusyna atýar.

42-nji madda. Saýlawlar gününden öň ses bermegiň tertibi

Saýlawlar günü öz ýaşaýan ýerinde bolup bilmejek saýlawçy saýlaw uçastogunda öňünden ses bermäge hukuklydyr.

Saýlawlar gününden öň ses bermek saýlawlara çenli on gün galandan başlap saýlaw uçastogunda geçirilip bilner.

Ses bermek şu Kanunda bellenilen tertibe laýyklykda geçirilýär.

Saýlawlar gününden öň ses bermek her gün sagat 12-den 16-a çenli uçastok saýlaw toparynyň agzalarynyň azyndan ikisiniň gatnaşmagynda geçirilýär.

Doldurylansayılaw býulleteni öňünden möhürlenlen saýlaw gutusyna atylýar.

43-nji madda. Saýlaw uýastogynnda sesleri sanamak

Saýlaw uýastogynnda sesler Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärleriň her biri boýunça aýratynlykda sanalýar.

Saýlaw gutularyny, şol sanda saýlawlar günü öz ýaşayan ýerinde bolup bilmejek saýlawçylaryň ses bermegi üçin goýulan gutulary uýastok saýlaw toparynyň başlygy ses bermek tamamlandy diýip ygylan edenden soň, şol saýlaw topary açýar. Saýlaw gutularyny ses bermek tamamlanmanka açmak gadagandyr. Saýlaw gutularynyň açylmagynyň ön ýanynda uýastok saýlaw topary peýdalanylmadyk saýlaw býulletenleriniň ählisini sanaýar we ulanylmaz ýaly edýär.

Uýastok saýlaw topary saýlawçylaryň sanawy boýunça uýastokdaky saýlawçylaryň umumy sanyny, şeýle hem býulleten alan saýlawçylaryň sanyny takyklaýar. Topar saýlaw gutularyndaky býulletenler esasynda ses bermäge gatnaşan saýlawçylaryň umumy sanyny; Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärleriň her biriniň tarapyna berlen sesleriň hem-de garşysyna berlen sesleriň sanyny; hakyky däl diýlip hasap edilen býulletenleriň sanyny takyklaýar. Saýlawçylaryň býulletenlere goşmaça ýazan raýatlarynyň familiýalary boýunça sesler sanalmaýar. Saýlaw býulleteninde saýlawlar gününden ön çykyp giden Mejlisiň deputatlygyna dalaşgäriň tarapyna ses berlen bolsa, sesler sanalanda şolar hasaba alynmaýar.

Bellenen nusgada bolmadyk saýlaw býulletenleri hakyky däl diýlip hasap edilýär. Saýlaw býulleteniniň hakykylygy barada şübhe dörände, meseläni uýastok saýlaw topary sese goýmak arkaly çözüär. Eger saýlaw býulleteninde birden köp dalaşgäre bellik edilen bolsa, onda ol hakyky däl diýlip hasap edilýär.

Sesleri sanamagyň netijelerine uýastok saýlaw toparynyň Mejlisinde garalýar we ol teswirnama girizilýär. Teswirnama saýlaw toparynyň başlygy, başlygynyň orunbasary, kätibi we agzalary gol çekýärler hem-de ol haýal edilmän Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi toparyň bellän tertibinde okrug saýlaw toparyna iberilýär. Teswirnamanyň ýanyna toparyň agzalarynyň bar bolan aýratyn pikirleri, ses bermegiň barşynda ýa-da sesler sanalanda ýol berlen düzgün bozulmalar hakynda saýlaw toparyna gelip gowşan arza-şikayatlar goşulýar.

44-nji madda. Saýlaw okrugy boýunça saýlawlaryň netijelerini takykklamak

Okrug saýlaw topary uýastok saýlaw toparlarynyň teswirnamalary esasynda okrug boýunça saýlawçylaryň umumy sanyny; saýlaw býulletenlerini alan saýlawçylaryň sanyny; ses bermäge gatnaşan saýlawçylaryň sanyny; deputatlyga dalaşgärleriň her biriniň tarapyna berlen sesleriň sanyny we garşysyna berlen sesleriň sanyny; hakyky däl diýlip hasap edilen býulletenleriň sanyny kesgitleýär.

Saýlawlarda ses bermäge gatnaşan saýlawçylaryň sesleriniň ýarysyndan köpüsini alan Mejlisiň deputatlygyna dalaşgär saýlanylan diýlip hasap edilýär.

Okrug saýlaw topary saýlawlaryň barşynda ýa-da sesler sanalanda şu Kanunyň bozulmagyna ýol berlendigi sebäpli saýlawlary hakyky däl diýip hasap edip biler.

Saýlaw okrugy boýunça saýlawlaryň netijeleri okrug saýlaw toparynyň Mejlisinde takyklanylýar we teswirnama girizilýär.

Teswirnama toparyň başlygy, başlygynyň orunbasary, kätibi we agzalary gol çekýärler hem-de ol welaýat (Aşgabat şäheri) boýunça ses bermegiň netijelerini umumylaşdyrmak üçin welaýat (Aşgabat şäheri) saýlaw toparlaryna iberilýär, soňra bolsa

okrug saýlaw toparlarynyň teswirnamalary Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi toparyň bellän tertibinde şoňa iberilýär.

Okrug saýlaw topary saýlaw okrugsy boýunça saýlawlaryň netijeleri hakyndaky habary Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi toparyň bellän möhletlerinde ýerli metbugatda çap edýär. Habarda saýlawçylaryň sanawyna girizilen raýatlaryň umumy sany; ses bermäge gatnaşan saýlawçylaryň sany; dalaşgärleriň her biriniň tarapyna berlen sesleriň sany we her biriniň garşysyna berlen sesleriň sany; hakyky däl býulletenleriň sany; Mejlisiň deputaty edilip saýlananyň familiýasy, ady, atasynyň ady, işleýän ýeri, eýeleýän wezipesi (käri) we ýaşayan ýeri görkezilýär.

45-nji madda. Mejlisiň deputatlaryny bellige almak

Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topar okrug saýlaw toparlarynyň teswirnamasynyň esasynda Mejlisiň saýlanan deputatlaryny bellige alýar.

Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topar saýlawlaryň barşynda ýa-da sesler sanalanda, ýa saýlawlaryň netijeleri kesgitlenende şu Kanunyň bozulmagyna ýol berlen bolsa, onda saýlawlary hakyky däl diýip hasap edip hem-de Mejlisiň deputatyny bellige almakdan ýüz dönderip biler.

46-njy madda. Mejlisiň deputatlarynyň saýlawlarynyň jemlerini çap etmek

Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topar saýlawlaryň jemleri baradaky habary we Mejlisiň saýlanan deputatlarynyň sanawyny on günden gijä goýman okruglar boýunça metbugatda çap edýär, şunda deputatyň familiýasy, ady, atasynyň ady, işleýän ýeri, eýeleýän wezipesi (käri) we ýaşayan ýeri görkezilýär.

47-nji madda. Mejlisiň deputatlarynyň ygtyýarlaryny ykrar etmek

Saýlanan deputatlaryň ygtyýarlaryny ykrar etmek hakyndaky meselä Mejlisiň maslahatynda garalýar.

VIII bap. Gaýtadan ses bermek, gaýtadan geçirilýän saýlawlar we Mejlisiň çykyp giden deputatlarynyň ýerine saýlawlar geçirmek

48-nji madda. Gaýtadan ses bermek

Eger saýlaw okrugsy boýunça Mejlisiň deputatlygyna üç we şondan köp dalaşgär sese goýlan bolsa we olaryň hiç biri hem saýlanmadyk bolsa, onda okrug saýlaw topary sesleriň köp sanyny alan dalaşgärleriň ikisi boýunça okrugda gaýtadan ses bermegi geçirmek hakynda karar kabul edýär. Okrug saýlaw topary bu barada Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topara habar berýär we okrugsyň saýlawçylaryny habarly edýär. Saýlaw okrugsynda gaýtadan ses bermek işi şu Kanunyň talaplarynyň berjaý edilmegi bilen iki hepdeden gijä galyňman geçirilýär.

Gaýtadan ses berlende saýlawçylaryň ses bermäge gatnaşanlarynyň sesleriniň beýleki dalaşgäre garanda köp sanyny alan Mejlisiň deputatlygyna dalaşgär saýlanylan diýlip hasap edilýär.

Dürli sebäplere görä dalaşgärlerden biri çykyp giden wagtynda, Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärleriň galan biri boýunça gaýtadan ses berilýär. Eger ol ses bermäge

gatnaşan saýlawçylaryň sesleriniň ýarysyndan köpüsini alsa, ol saýlanylan diýlip hasap edilýär.

49-njy madda. Gaýtadan geçirilýän saýlawlar

Eger saýlaw okrugsy boýunça saýlawlar geçirilmedik, ýa hakyky däl diýlip hasap edilen bolsa, ýa-da gaýtadan ses berilmegi Mejlisiň deputatlygyna kimiň saýlanandygyny kesgitlemäge mümkinçilik bermedik bolsa, onda Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topar saýlaw okrugsynda gaýtadan saýlaw geçirmegi karar edýär we bu işi okrug saýlaw toparyna tabşyrýar. Şunda ol saýlawlary täze düzümdäki okrug we uçastok saýlaw toparlarynyň geçirmeginiň zerurdygy hakynda karar kabul edip biler. Ses bermek işi hut şol saýlaw uçastoklarynda we umumy saýlawlary geçirmek üçin düzülen saýlawçylaryň sanawy boýunça geçirilýär.

Gaýtadan geçirilýän saýlawlar umumy saýlawlardan soň iki aýdan gijä galyňman gaýtadan geçirilýär. Mejlisiň deputatlygyna dalaşgärleriň görkezilmegi we bellige alynmagy hem-de beýleki çäreler şu Kanunda bellenilen tertipde geçirilýär. Saýlawlaryň gaýtadan geçirilýändigini hakynda okrugyň saýlawçylaryna habar berilýär.

50-nji madda. Mejlisiň çykyp giden deputatlarynyň ýerine saýlawlary geçirmek

Mejlisiň deputaty möhletinden öň çykyp giden mahalynda degişli saýlaw okrugsynda deputatyň çykyp giden pursadyndan beýläk üç aýyň içinde täze saýlawlar geçirilýär. Türkmenistanyň Mejlisi deputatyň çykyp giden wagtyndan soň bir aýdan gijä goýman saýlawlary belleýär we şu Kanunyň talaplaryny berjaý etmek arkaly guraýar.

Türkmenistanyň Mejlisiniň deputatlarynyň ygtyýarlylyk möhletiniň tamamlanmagyna alty aýdan az wagt galanda deputat çykyp giden mahalynda onuň ýerine täze deputatyň saýlawlary geçirilmeýär.

**Türkmenistanyň
Prezidenti**

**Gurbanguly
Berdimuhamedow**

Aşgabat şäheri
2008-nji ýylyň 10-njy oktýabry
№ 210-III

Symfony\Component\HttpFoundation\File\Exception\FileNotFoundException: The file "C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\public\Türkmenistanyň Mejlisiniň deputatlarynyň saýlawlary hakynda (täze redaksiýa).doc" does not exist in file C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\symfony\HttpFoundation\File\File.php on line 36

```
#0 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\symfony\HttpFoundation\BinaryFileResponse.php(94): Symfony\Component\HttpFoundation\File\File->__construct('C:\\Users\\Admini...')
#1 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\symfony\HttpFoundation\BinaryFileResponse.php(52): Symfony\Component\HttpFoundation\BinaryFileResponse->setFile('C:\\Users\\Admini...', 'attachment', false, true)
#2 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\ResponseFactory.php(165): Symfony\Component\HttpFoundation\BinaryFileResponse->__construct('C:\\Users\\Admini...', 200, Array, true, 'attachment')
#3 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\app\Http\Controllers\ActController.php(35): Illuminate\Routing\ResponseFactory->download('C:\\Users\\Admini...')
#4 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
```

```
src\Illuminate\Routing\Controller.php(54): App\Http\Controllers\ActController-
>export_word('36790')
#5 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Routing\ControllerDispatcher.php(45): Illuminate\Routing\Controller-
>callAction('export_word', Array)
#6 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Routing\Route.php(262): Illuminate\Routing\ControllerDispatcher-
>dispatch(Object(Illuminate\Routing\Route), Object(App\Http\Controllers\
ActController), 'export_word')
#7 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Routing\Route.php(205): Illuminate\Routing\Route->runController()
#8 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Routing\Router.php(721): Illuminate\Routing\Route->run()
#9 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(128): Illuminate\Routing\Router->Illuminate\
Routing\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#10 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\app\Http\Middleware\
Check.php(30): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}
(Object(Illuminate\Http\Request))
#11 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): App\Http\Middleware\Check-
>handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#12 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\app\Http\Middleware\
Locale.php(27): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}
(Object(Illuminate\Http\Request))
#13 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): App\Http\Middleware\Locale-
>handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#14 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Routing\Middleware\SubstituteBindings.php(50): Illuminate\Pipeline\
Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#15 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Routing\Middleware\
SubstituteBindings->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#16 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\VerifyCsrfToken.php(78): Illuminate\
Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#17 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Foundation\Http\Middleware\
VerifyCsrfToken->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#18 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\View\Middleware\ShareErrorsFromSession.php(49): Illuminate\Pipeline\
Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#19 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\View\Middleware\
ShareErrorsFromSession->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#20 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Session\Middleware\StartSession.php(121): Illuminate\Pipeline\
Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#21 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Session\Middleware\StartSession.php(64): Illuminate\Session\
Middleware\StartSession->handleStatefulRequest(Object(Illuminate\Http\Request),
Object(Illuminate\Session\Store), Object(Closure))
#22 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Session\Middleware\
StartSession->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#23 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Cookie\Middleware\AddQueuedCookiesToResponse.php(37): Illuminate\
Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#24 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Cookie\Middleware\
AddQueuedCookiesToResponse->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#25 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Cookie\Middleware\EncryptCookies.php(67): Illuminate\Pipeline\
Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#26 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Cookie\Middleware\
EncryptCookies->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#27 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
```

```
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(103): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#28 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\Router.php(723): Illuminate\Pipeline\Pipeline->then(Object(Closure))
#29 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\Router.php(698): Illuminate\Routing\Router->runRouteWithinStack(Object(Illuminate\Routing\Route), Object(Illuminate\Http\Request))
#30 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\Router.php(662): Illuminate\Routing\Router->runRoute(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Illuminate\Routing\Route))
#31 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\Router.php(651): Illuminate\Routing\Router->dispatchToRoute(Object(Illuminate\Http\Request))
#32 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Foundation\Http\Kernel.php(167): Illuminate\Routing\Router->dispatch(Object(Illuminate\Http\Request))
#33 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(128): Illuminate\Foundation\Http\Kernel->Illuminate\Foundation\Http\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#34 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\livewire\livewire\src\DisableBrowserCache.php(19): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#35 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Livewire\DisableBrowserCache->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#36 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\TransformsRequest.php(21): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#37 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\ConvertEmptyStringsToNull.php(31): Illuminate\Foundation\Http\Middleware\TransformsRequest->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#38 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Foundation\Http\Middleware\ConvertEmptyStringsToNull->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#39 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\TransformsRequest.php(21): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#40 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\TrimStrings.php(40): Illuminate\Foundation\Http\Middleware\TransformsRequest->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#41 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Foundation\Http\Middleware\TrimStrings->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#42 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\ValidatePostSize.php(27): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#43 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Foundation\Http\Middleware\ValidatePostSize->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#44 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\PreventRequestsDuringMaintenance.php(86): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#45 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Foundation\Http\Middleware\PreventRequestsDuringMaintenance->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#46 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\fruitcake\laravel-cors\src\HandleCors.php(38): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#47 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Fruitcake\Cors\HandleCors->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#48 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Http\Middleware\TrustProxies.php(39): Illuminate\Pipeline\Pipeline-
```

```
>Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#49 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Http\Middleware\TrustProxies-
>handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#50 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(103): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\
Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#51 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Kernel.php(142): Illuminate\Pipeline\Pipeline-
>then(Object(Closure))
#52 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Kernel.php(111): Illuminate\Foundation\Http\Kernel-
>sendRequestThroughRouter(Object(Illuminate\Http\Request))
#53 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\public\index.php(52):
Illuminate\Foundation\Http\Kernel->handle(Object(Illuminate\Http\Request))
#54 {main}
```